

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЦІВІЛЬНОГО ЗАХИСТУ УКРАЇНИ
ФАКУЛЬТЕТ ОПЕРАТИВНО-РЯТУВАЛЬНИХ СИЛ
КАФЕДРА ПОЖЕЖНОЇ ТАКТИКИ ТА АВАРІЙНО-РЯТУВАЛЬНИХ
РОБІТ

ЗАТВЕРДЖУЮ

Начальник кафедри пожежної тактики
та аварійно-рятувальних робіт

_____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

“ _____ ” _____ 2019 року

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«Організація аварійно-рятувальних робіт»
циклу професійної (обов'язкової) підготовки
за першим (бакалаврським) рівнем вищої освіти
галузь знань 26 «Цивільна безпека»
спеціальність - 261 «Пожежна безпека»
за освітньо-професійною програмою
«Пожежогасіння та аварійно-рятувальні роботи»

Силабус розроблено згідно робочої програми навчальної дисципліни.

Рекомендовано кафедрою пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт на:
2019-2020 навчальний рік Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

Перезатверджено. Начальник кафедри ПТтаАРР _____ Андрій ЛІСНЯК
(підпис)

20__-20__ навчальний рік Протокол від «__» _____ 20__ року № __

2019 рік

1. Анотація

Знання отримані під час вивчення навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» дозволяють виконувати обов'язки начальника караулу підрозділу ОРС ЦЗ під час несення служби, під час ліквідації наслідків надзвичайної ситуації та гасінні пожеж у відповідності до вимог керівних документів, а також з урахуванням гендерного аспекту та питань гендерної рівності.

Даний курс передбачає формування у майбутнього фахівця чітких знань і вмінь щодо виконання посадових інструкцій начальника караулу в підрозділах Оперативно-рятувальної служби цивільного захисту, з врахуванням:

- вимог нормативно-правових документів щодо організації та діяльності пожежно-рятувальних підрозділів;
- призначення, принципів будови, тактико-технічних характеристик та правил експлуатації пожежно-технічного оснащення та спеціального спорядження;
- правил безпеки праці під час проведення всіх видів робіт.

Відмінною особливістю даного курсу є те, що всі практичні заняття проводяться з використанням матеріально-технічної бази кафедри, НПРЧ НУЦЗ України та підрозділів Харківського ГУ ДСНС, що дозволяє максимально приблизити до реальних умов відпрацювання питань, які виносяться на заняття.

2. Інформація про викладача

Загальна інформація	Аветісян Вадим Георгійович доцент кафедри пожежної та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативного-рятувальних сил, к.т.н., доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №408. Робочий номер телефону – 707-35-16.
E-mail	ptarr@nuczu.edu.ua
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

Загальна інформація	Грицина Ігор Миколайович, заступник начальника кафедри пожежної тактики та аварійно-рятувальних робіт факультету оперативного-рятувальних сил, к.т.н., доцент
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет №408.
E-mail	gritsina73@gmail.com
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

Загальна інформація	Остапов Костянтин Михайлович, старший викладач кафедри пожежної та рятувальної підготовки факультету оперативно-рятувальних сил, к.т.н.
Контактна інформація	м. Харків, вул. Баварська, 7, кабінет № 408.
E-mail	ostapovk_90@ukr.net
Наукові інтереси*	
Професійні здібності*	

* – заповнюється за бажанням НПП.

3. Час та місце проведення занять з навчальної дисципліни

Аудиторні заняття з навчальної дисципліни проводяться згідно затвердженого розкладу. Електронний варіант розкладу розміщується на сайті Університету (<http://rozklad.nuczu.edu.ua/timeTable/group>).

Консультації з навчальної дисципліни проводяться протягом семестру щосереди з 15.00 до 16.00 в аудиторії №402. В разі додаткової потреби здобувача в консультації час погоджується з викладачем.

4. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни

Пререквізити: протипожежна та аварійно-рятувальна техніка, організація робіт у непридатному для дихання середовищі, підготовка з надання домедичної допомоги, організація аварійно-рятувальних робіт, пожежна тактика, пожежно-рятувальна та загальна фізична підготовка.

Постреквізити: пожежна тактика, протипожежна та аварійно-рятувальна техніка, охорона праці в галузі.

5. Характеристика навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» є підготувати фахівців, здатних виконувати дії з порятунку постраждалих при руйнування будівель у складі первинного оперативного підрозділа.

Основними завданнями вивчення навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» є навчити майбутніх фахівців працювати як в команді так і автономно під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель. Застосовувати основні закономірності організації, управління та виконання аварійно-рятувальних робіт для ліквідації надзвичайних ситуацій пов'язаних з руйнуванням будівель, розроблення заходів щодо запобігання поширенню надзвичайних ситуацій, а також впливу шкідливих чинників на людей та матеріальні цінності, контролю за усуненням причин та умов, що сприяють виникненню та поширенню надзвичайних ситуацій, перешкоджають її своєчасній ліквідації та рятуванню людей.

1.3. Після вивчення навчальної дисципліни «Організація аварійно-рятувальних робіт» здобувачі вищої освіти повинні набути та отримати:

знання:

- структура, завдання, сили та засоби оперативно-рятувальної служби;
- загальна характеристика аварій, катастроф та стихійних лих, основні причини їх виникнення та наслідки;
- системи управління при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій;
- порядок організації розвідки та моніторингу обстановки при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій
 - тактика виконання аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
 - методика розстановки сил та засобів, що залучаються;
 - технічні характеристики, основні тактичні прийоми, а також заходи безпеки особового складу для техніки, обладнання та спорядження що використовується при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
 - основні процеси, що відбуваються під час використання аварійно-рятувального обладнання та інструменту за призначенням;
 - порядок організації взаємодії підрозділів оперативно-рятувальної служби з іншими службами, що залучаються.
 - методику розрахунку радіоактивного та хімічного зараження;

уміння:

- приймати рішення, організовувати та виконувати аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи у складі основного оперативного підрозділу при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій природного та техногенного характеру;
 - організовувати розвідку пожежі та моніторинг обстановки;
 - оцінювати обстановку та прогнозувати масштаби та наслідки, визначати потребу у додаткових силах в тому числі наслідки радіаційного та хімічного зараження;
 - визначати потребу у додаткових силах;
 - визначати необхідну та достатню кількість аварійно-рятувальної, протипожежної, спеціальної техніки, засобів зв'язку та пожежно-технічного оснащення, використовуючи можливості їх конструктивних і технічних характеристик;
 - доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності;
 - проводити візуальну діагностику постраждалого, попередити можливі ускладнення, що становлять небезпеку для життя, використовувати засоби надання домедичної допомоги.
 - визначити вид спеціального оснащення, основні тактичні прийоми, а також заходи безпеки для особового складу при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
 - обирати та передбачати пріоритетність застосування відповідних видів протипожежної техніки;

- використовувати техніку, обладнання та спорядження в реальних умовах при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт;
- використовувати технічні засоби радіаційної та хімічної розвідки при проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт
- використовувати засоби захисту від впливу негативних факторів хімічного і радіаційного походження;
- взаємодіяти з іншими пожежно-рятувальними підрозділами, службами району та об'єктів, що залучаються до ліквідування наслідків надзвичайних ситуації природного та техногенного характеру;

комунікація:

- організувати аварійно-рятувальні та інші невідкладні роботи силами основного оперативного підрозділу оперативно-рятувальної служби цивільного захисту Державної служби України з надзвичайних ситуацій при ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій як природного так і техногенного характеру, взаємодіяти з іншими пожежно-рятувальними підрозділами, службами району та об'єктів, що залучаються до ліквідування в тому числі в умовах хімічного зараження та іонізуючого випромінювання;
- корегувати дії основного оперативного підрозділу з надання домедичної допомоги постраждалим.
- забезпечувати неухильне виконання усім особовим складом підрозділу та фахівцями, що залучаються вимог безпеки праці під час проведення аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, оперативного розгортання сил та засобів.
- здійснювати пошук нової інформації, доносити до фахівців і нефахівців інформацію, ідеї, проблеми, рішення та власний досвід у сфері професійної діяльності; проводити заняття з особовим складом підрозділу.

автономія та відповідальність: здатність особисто винаходити рішення щодо дій з рятування та евакуювання людей під час надзвичайних ситуацій техногенного та природного характеру та проведенні аварійно-рятувальних та інших невідкладних робіт, в тому числі в умовах хімічного зараження та іонізуючого випромінювання.

1.4. Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти:

- **Загальні компетенції:** Навички міжособистісної взаємодії.
- Здатність працювати як в команді, так і автономно.
- **Професійні компетенції:** Здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт;
- Здатність обґрунтовано обирати та застосовувати засоби гасіння, вогнегасні речовини, системи пожежогасіння, протипожежну техніку, пожежно-технічне та спеціальне оснащення.
- Здатність обґрунтовано винаходити рішення щодо дій з гасіння пожеж, рятування та евакуювання людей під час пожежі та проведенні інших пожежно-рятувальних робіт.
- Здатність надавати домедичну допомогу постраждалому.

- **Фахові компетенції:** Здатність здійснювати керівництво особовим складом караулу на всіх етапах дій щодо рятування людей, евакуації матеріальних цінностей з використанням спеціального оснащення;
- Здатність організовувати та проводити заняття, навчання з особовим складом чергових караулів підрозділу;
- Здатність проводити оцінку обстановки в осередку аварії з наявністю небезпечних речовин та матеріалів радіаційного, хімічного та біологічного походження; здійснювати інженерне та топографічне забезпечення, використовувати прилади радіаційної та хімічної розвідки, засоби індивідуального та колективного захисту при виконанні рятувальними підрозділами завдань за призначенням

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Заочна форма навчання
Рік підготовки	3-й
Семестр	6
Обсяг кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин	122 год.
Лекції	12 год.
Практичні, семінарські	2 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	108 год.
підсумкового контролю	Екзамен
Семестр	7-й
Обсяг кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин	120 год.
Лекції	10 год.
Практичні, семінарські	2 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	108 год.
Вид підсумкового контролю	Екзамен
Семестр	8-й
Обсяг кредитів ЄКТС	4
Загальна кількість годин	118 год.
Лекції	8 год.
Практичні, семінарські	2 год.
Лабораторні	0 год.
Самостійна робота	108 год.
Вид підсумкового контролю	Диференційований залік

6. Календарно-тематичний план викладання дисципліни

Тривалість академічної години в Університеті становить 40 хвилин. Дві академічні години становлять пару академічних годин, що триває 80 хвилин без перерви.

Тиждень	Тема та її зміст	Вид навчальних занять
Модульний контроль № 1		
1	Тема 1. Предмет ОАРР, мета та завдання дисципліни.	Лк. – 2 год. ПЗ – 0 год. СР – 18 год.
1-2	Тема 2. . Розвідка зони «НС». 2.1. Проведення розвідки та пошук постраждалих в зоні НС	Лк. – 2 год. ПЗ – 0 год. СР – 18 год.
3-5	Тема 3. Транспортування постраждалих 3.1. Підготовка постраждалого до транспортування. 3.2. Транспортування по горизонтальній поверхні. 3.3. Транспортування постраждалих з порожнеч. 3.4. Транспортування постраждалих з поверхів по триколінній драбині (в свідомості та без свідомості). 3.5. Транспортування постраждалих з поверхів по штурмовій драбині (в свідомості та без свідомості). 3.6. Транспортування постраждалих за допомогою переправи.	Лк. – 2 год. ПЗ – 0 год. СР – 18 год.
Модульний контроль № 2		
6-8	Тема 4. Технічні засоби проведення АРР. 4.1. Технічні засоби проведення АРР 4.2. Робота з ручним аварійно-рятувальним інструментом. 4.3. Робота з гідравлічним та пневматичним аварійно-рятувальним інструментом. 4.4. Рятування постраждалого за допомогою аварійно-рятувального інструменту 4.5. Технічні засоби проведення АРР (підсумкове заняття).	Лк. – 2 год. ПЗ – 0 год. СР – 18 год.
9-10	Тема 5. Система управління підрозділами в умовах НС. 5.1. Організація ОРІНР. 5.2. Організація пошуково-рятувальних робіт на зруйнованих будинках (початковий період).	Лк. – 2 год. ПЗ – 0 год. СР – 18 год.
11-15	Тема 6. Організація аварійно-рятувальних робіт при руйнуванні будинків. 6.1. Організація пошуково-рятувальних робіт на зруйнованих будинках (початковий період). 6.2. Деблокування постраждалих з під завалу.	Лк. – 2 год. ПЗ – 2 год. СР – 18 год.

	<p>6.3. Способи вилучення постраждалих з глибини завалу</p> <p>6.4. Способи укріплення нестійких конструкцій</p> <p>6.5. Розрахунок сил та засобів для ліквідації наслідків НС пов'язаних з руйнуванням будівель. Видача завдання</p> <p>6.6. Прогнозування обстановки при руйнуванні об'єкту</p> <p>6.7. Розрахунок сил та засобів при проведенні рятувальних робіт при руйнуванні об'єкту</p> <p>6.8. Організація аварійно-рятувальних робіт на зруйнованих будинках (підсумкове заняття).</p> <p>6.9. Загальне підсумкове заняття за семестр.</p>	
Всього		122 Годин
7 семестр (тижнів)		
Модульний контроль № 3		
16-18	<p>Тема 7. Організація аварійно-рятувальних робіт при ДТП.</p> <p>Етапи та зміст аварійно-рятувальних робіт при ДТП.</p> <p>Визначення прихованої небезпеки автомобілів.</p> <p>Прийоми фіксації автомобілів (на колесах, на боці на даху)</p> <p>Основні принципи фіксації та стабілізації автомобілів в різних просторових положеннях.</p> <p>Прийоми фіксації легкових автомобілів при загрозі падіння в провалля.</p> <p>Прийоми фіксації вантажних автомобілів та автобусів.</p> <p>Методика визволення простору навколо постраждалого.</p> <p>Порядок огляду та надання домедичної допомоги постраждалому в автомобілі та поза автомобілем.</p> <p>Способи деблокування постраждалих з пошкоджених автомобілів.</p> <p>Способи вилучення постраждалих з-під автомобілів</p> <p>Порядок дій при загрозі падіння автомобіля зі схилу та при провалюванні під лід.</p> <p>Організація рятувальних робіт при ДТП</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ– 0 год.</p> <p>СР–21 год.</p>
19-20	<p>Тема 8. ОАРР при аваріях на авіаційному транспорті.</p> <p>Тактичні прийоми ліквідації аварій на авіаційному транспорті</p> <p>Забезпечення безпеки пасажирів при польотах.</p> <p>Організація аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж на авіаційному транспорті</p> <p>Організація дій рятувальних підрозділів при аварійній посадці повітряного судна</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 0 год.</p> <p>СР – 21 год.</p>
	<p>Тема 9. ОАРР при аваріях на залізничному транспорті.</p> <p>Види та загальний устрій рухомого складу залізниці.</p> <p>Тактичні прийоми ліквідації аварій на залізничному</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 0 год.</p> <p>СР– 21 год.</p>

21-22	<p>транспорті.</p> <p>Тактика гасіння пожеж та ліквідації аварій рухомого складу залізниці.</p> <p>Організація аварійно-рятувальних та інших робіт на залізничному транспорті.</p> <p>Пожежний та відновний поїзди.</p>	
Модульний контроль № 4		
23-25	<p>Тема 10. ОАРР при аваріях з викидом НХР.</p> <p>Тактичні прийоми ліквідації аварій з витокм НХР.</p> <p>Властивості НХР, що використовуються в промисловості.</p> <p>Способи локалізації аварій з викидом НХР.</p> <p>Прийоми локалізації аварій з витокм газоподібних та рідких НХР.</p> <p>Прийоми та способи проведення демеркурізації.</p> <p>Організація аварійно-рятувальних робіт при аваріях з викидом НХР (підсумкове заняття).</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ–0 год.</p> <p>СР – 21 год.</p>
26-28	<p>Тема 11 ОАРР в умовах радіації.</p> <p>Вплив радіації на організм людини та безпека праці при роботі в забрудненій зоні.</p> <p>Тактичні прийоми ліквідації аварій в умовах радіації.</p> <p>Методика розрахунку сил та засобів при гасінні пожеж в умовах радіації.</p> <p>Організація аварійно-рятувальних робіт та гасіння пожеж в умовах радіації.</p> <p>Дії КГП-1 при гасінні пожеж в умовах радіації.</p> <p>Загальне підсумкове заняття за семестр</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 2 год.</p> <p>СР – 24 год.</p>
Всього		120 годин
8 семестр (тижнів)		
Модульний контроль № 5		
29-30	<p>Тема 12. ОАРР на воді взимку</p> <p>Оснащення для дій на льоду.</p> <p>Безпека рятувальників при проведенні рятувальних робіт на льоду.</p> <p>Рятувальні роботи на воді в зимовий період.</p> <p>Способи порятунку людини, що провалилася під кригу.</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 0 год.</p> <p>СР– 36 год.</p>
31-32	<p>Тема 13. ОАРР при землетрусах.</p> <p>Тактика рятувальних робіт при землетрусах</p> <p>Інженерна обстановка в осередках землетрусів.</p> <p>Розрахунок сил та засобів при проведенні рятувальних робіт при землетрусах.</p> <p>Розподіл рятувальних команд по об'єктам рятувальних робіт та організація дій.</p> <p>Інженерні заходи для забезпечення доступу до</p>	<p>Лк. – 2 год.</p> <p>ПЗ – 0 год.</p> <p>СР – 36 год.</p>

	<p>постраждалих в завалі (стіновий пролом). Розрахунок необхідної кількості інженерних засобів розбирання завалів. Безпека праці при проведенні рятувальних робіт. Вилучення постраждалих в обмеженому просторі при загрозі зсуву конструкцій. Прийоми та способи просування рятувальників в завалі. Вилучення постраждалих з обмеженого простору. Особливості надання домедичної допомоги постраждалим в завалі.</p>	
33-34	<p>Тема 14. ОАРР при НС гідрологічного та метеорологічного характеру. Рятувальні роботи при НС метеорологічного характеру (снігопад, буревій). Тактичні прийоми ведення АРР при повенях та підтопленнях. Причини та наслідки повені. Організація аварійно-рятувальних робіт при повенях. (підсумкове заняття). Організація підготовки підрозділів до роботи при повенях та підтопленнях. Загальне підсумкове заняття за семестр.</p>	<p>Лк. – 4 год. ПЗ – 2 год. СР – 36 год.</p>
Всього		118 години

Примітка: Лк. – лекція; ПЗ – практичне заняття; МКР – модульна контрольна робота; СР – самостійна робота.

7. Список рекомендованої літератури

Базова

1. Кодекс цивільного захисту України, 2014.
2. Наказ МВС України № 340 від 26.04.2018 «Про затвердження статуту дій».
3. Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України. Наказ МНС України 07.05.2007 р. № 312.
4. Рятувальні роботи при надзвичайних ситуаціях. Частина 1: Навчальний посібник / Аветисян В.Г., Сенчихін Ю.М., Тригуб В.В., Кулаков С.В., Куліш Ю.О., Александров В.Л., Адаменко М.І. – К: Основа, 2006. – 360 с.
5. Аветисян В.Г., Тригуб В.В., Грицина І.М., Остапов К.М. Організація аварійно-рятувальних робіт: Курс лекцій. – Харків : НУЦЗУ, 2017. - 140 с. (ел. бібл.)
6. Ульф Бьєрнстиг, Рольф Нурдх, Ивонн Несман. Спасательные работы при масштабных автобусных авариях. - Университет Умео, г. Умео Швеция, 2006 с. 73;
7. Брендон Моррис Технологии HOLMATRO для аварийного крепления и подъема www.holmatro.com, с. 98;

8. Брендон Моррис Техника спасения из автомобилей. – editions icone graphic, Голландия, 2005 с. 96

9. Прогнозування та ліквідація наслідків вибуху на відкритих технологічних установках: методичні вказівки по виконанню контрольної (модульної) роботи з організації аварійно-рятувальних робіт / Укладачі: В.Г. Аветисян, І.М. Грицина, В.В. Тригуб, К.М. Остапов – Х: НУЦЗУ, 2017 р. – 47 с. (ел. бібл.);

Допоміжна

1. В.Г. Аветисян, Ю.О. Куліш. Організація аварійно-рятувальних робіт при дорожньо-транспортних аваріях. Практичний посібник. – Харків.: АЦЗУ МНС України, 2004. – 44 с.

2. В.Г.Аветисян, А.И.Хяникийнен и др. Тушение пожаров и выполнение аварийно-спасательных работ при химических заражениях: Учебное пособие / под ред. Дзюндзюка Б.В. –Х.: ХИПБ МВД Украины, 1998, -123 с.

3. Приемы работы с аварийно-спасательным инструментом и снаряжением. Методические указания для курсантов по специальности «Пожарная безопасность» /Составители: В.Г.Аветисян, А.И.Хяникийнен и др. –Х.: ХИПБ МВД Украины, 1997. –55 с.

4. Наказ МНС України 07.05.2007 р. № 312 Правила безпеки праці в органах і підрозділах МНС України.

5. National Directorate for Fire and Emergency Management. Road traffic accident. Handbook – Dublin, 2013 p.82

6. Departament for Communities & Local Government Operational guidance incidents involving hazardous materials.– Richmond:

7. CFRA, 2012 – 623 p,

8. Zasady organizacji dekontaminacji w warunkach skażenia środkami CBRN w przypadku zdarzeń masowych podczas Światowych Dni Młodzieży. PSPRP Polska. – 20 str. – Warszawa. – 2016 r.

Інформаційні ресурси

1. <http://zakon.rada.gov.ua>
2. <http://www.president.gov.ua>
3. <http://www.kmu.gov.ua>
4. <http://mvs.gov.ua>
5. <http://www.dsns.gov.ua>
6. <http://mon.gov.ua>
7. <http://nuczu.edu.ua>

8. Оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти

Оцінювання результатів навчання з дисципліни «Організація арійно-рятувальних робіт» здійснюється за накопичувальною бально-рейтинговою системою, основною метою якої є регулярна й комплексна оцінка результатів навчальної діяльності та сформованості компетентностей.

Оцінювання компетентностей здобувачів здійснюється з використанням трьох шкал:
 перша – національна (традиційна) – 4-бальна (чотирибальна); друга – рейтингова шкала оцінювання – ЄКТС;
 третя – накопичувальна шкала – 100-бальна.

Порядок накопичування навчальних балів за 100-бальною шкалою

Вид навчальної роботи		Кількість	Максимальний бал за вид навчальної роботи	Загальна максимальна сума балів
I. Поточний контроль				
Модуль № 1	Лекції*	3	2	6
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	0	0	0
Разом за модуль № 1				6
Модуль № 2	Лекції*	3	2	6
	Семінари	-	-	0
	Практичні заняття*	0	0	0
	Модульна контрольна робота*	1	48	48
Разом за модуль № 2				56
Разом за поточний контроль				62
II. Індивідуальна самостійна робота (написання рефератів)				10
III. Екзамен				38
Разом за всі види навчальної роботи				100
Модуль № 3	Лекції*	3	1	3
	Семінари	0	0	0
	Практичні заняття*	0	0	0
Разом за модуль № 1				3
Модуль № 4	Лекції*	2	1	2
	Семінари	-	-	0
	Практичні заняття*	0	0	0
	Модульна контрольна робота*	1	48	48
Разом за модуль № 2				50
Разом за поточний контроль				53
II. Індивідуальна самостійна робота				0
III. Екзамен*				47
Разом за всі види навчальної роботи				100
Модуль № 5	Лекції	4	1	4
	Семінари	-	-	0
	Практичні заняття*	0	0	0

Модульна контрольна робота*	1	48	48
Разом за модуль № 5			52
Разом за поточний контроль			52
II. Індивідуальна самостійна робота			0
III. Диф залік*			48
Разом за всі види навчальної роботи			100

* – обов'язкові види навчального контролю.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Підсумкова оцінка формується з урахуванням результатів:

- поточного контролю роботи здобувача впродовж семестру;
- підсумкового контролю успішності.

Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) за набутими навичками під час вивчення теоретичного матеріалу та виконання завдань практичних робіт.

Критерії поточного оцінювання знань здобувачів на практичному занятті (оцінюється в діапазоні від 0 до 3 балів):

3 бали – завдання виконане в повному обсязі, відповідь вірна, наведено аргументацію, використовуються професійні терміни. Граматично і стилістично без помилок оформлений звіт;

2 бали – завдання виконане, але обґрунтування відповіді недостатнє, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

1 бали – завдання виконане частково, у звіті допущені незначні граматичні чи стилістичні помилки.

0 балів – завдання не виконане.

Індивідуальна самостійна робота є однією з форм роботи здобувача, яка передбачає створення умов для повної реалізації його творчих можливостей, застосування набутих знань на практиці.

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату або презентації.

Критерії оцінювання індивідуальної самостійної роботи здобувачів (оцінюється в діапазоні від 0 до 10 балів):

10 балів – самостійна робота здобувачем виконана в повному обсязі;

9 балів – робота виконана в повному обсязі, але допущені незначні помилки;

8 балів – робота виконана майже на 90% від загального обсягу;

7 балів – обсяг виконаних завдань становить від 80% до 89% від

загального обсягу;

6 балів – здобувач виконав лише від 70% до 79% від загального обсягу;

5 балів – обсяг виконаної роботи становить від 50% до 69% від загального обсягу;

4 бали – виконана частина роботи складає від 40% до 49% від загального обсягу;

3 бали – складає від 20% до 39% від загального обсягу;

2 бали – обсяг виконаних завдань складає від 10% до 19% від загального обсягу;

1 бал – в цілому обсяг виконаних завдань складає менше 10% від загального обсягу;

0 балів – завдання передбачене на індивідуальну самостійну роботу здобувачем не виконане.

Викладачем оцінюється понятійний рівень здобувача, логічність та послідовність під час відповіді, самостійність мислення, впевненість в правоті своїх суджень, вміння виділяти головне, вміння робити висновки, показувати перспективу розвитку ідеї або проблеми, відсоток унікальності та запозичення текстового документу (плагіат), вміння публічно чи письмово представити звітний матеріал.

Перелік рекомендованих завдань для індивідуальної самостійної роботи здобувачів вищої освіти першого рівня:

Здобувачу вищої освіти необхідно обрати одну з рекомендованих тем та самостійно виконати поглиблене теоретичне дослідження. Результати дослідження оформити звітом у формі реферату, наукової статті або презентації.

Рекомендована тематика для індивідуального дослідження:

1. Розвідка зони «НС»
2. Транспортування постраждалих.
3. Технічні засоби проведення АРР.
4. Система управління підрозділами в умовах НС.
5. Організація аварійно-рятувальних робіт при ДТП
6. ОАРР при аваріях на авіаційному транспорті
7. ОАРР при аваріях на залізничному транспорті
8. ОАРР при аваріях з викидом НХР
9. ОАРР в умовах радіації

Модульна контрольна робота є складовою поточного контролю і здійснюється через проведення письмової роботи під час самостійної роботи, здається на перевірку не пізніше останнього заняття в межах окремого залікового модуля та підлягає захисту.

Захист модульної контрольної роботи проводиться на засіданні комісії (у складі не менше двох науково-педагогічних працівників), яка призначається керівником кафедри в терміни, визначені графіком освітнього процесу та робочим навчальним планом відповідної освітньої програми.

Вимоги до виконання модульної контрольної роботи вичерпно викладені в методичних вказівках та завданні до виконання модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання модульної контрольної роботи передбачають: якісне виконання розрахунково-пояснювальної записки, графічного матеріалу та передбачає повне володіння здобувачем матеріалом роботи та вміння застосовувати його для вирішення практичної ситуації і проводиться у вигляді захисту модульної контрольної роботи.

Критерії оцінювання виконання модульної контрольної роботи (оцінюється від 0 до 48 балів):

41-48 балів – робота виконана в повному обсязі, з дотриманням вимог щодо розрахунково-пояснювальної записки, графічної частини. Здобувач в повній мірі володіє матеріалом та може застосувати його на практиці;

31-40 балів – робота виконана в повному обсязі, але є незначні порушення щодо оформлення розрахунково-пояснювальної записки та (або) графічної частини. Здобувач достатньо володіє матеріалом та може застосувати його на практиці;

21-30 балів – робота виконана в повному обсязі, але з порушеннями щодо оформлення та (або) змісту розрахунково-пояснювальної записки та (або) графічної частини. Здобувач поверхнево володіє матеріалом, застосування його на практиці можливе після доопрацювання;

11-20 балів – робота виконана не в повному обсязі, з порушеннями щодо оформлення та змісту розрахунково-пояснювальної записки та (або) графічної частини. Здобувач поверхнево володіє матеріалом, застосування його на практиці в даному вигляді можливе після доопрацювання;

1-10 балів – робота виконана не в повному обсязі, в ході виконання допущено суттєві помилки. Здобувач майже не володіє матеріалом, застосування його на практиці в даному вигляді неможливе;

0 балів – робота виконана не в повному обсязі, в ході виконання допущено суттєві помилки. Здобувач не володіє матеріалом, застосування його на практиці в даному вигляді неможливе.

Підсумковий контроль успішності проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі, проводиться у формі екзамену (6, 7 семестр) який включає в себе відповідь на питання з білетів, та у формі диференційованого заліку (8 семестр).

Кожен варіант екзаменаційного білету складається з двох теоретичних питань. Теоретичні питання оцінюються за повнотою відповіді.

Критерії оцінювання знань здобувачів на екзамені (оцінюється від 0 до 48 балів):

41-47 балів – в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом, глибоко та всебічно розкрив зміст теоретичного питання, правильно розв'язав усі задачі з повним дотриманням вимог до виконання;

31-40 балів – достатньо повно володіє навчальним матеріалом, в

основному розкрито зміст теоретичного питання. При наданні відповіді на деякі питання не вистачає достатньої глибини та аргументації, при цьому є несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішені три завдання;

21-30 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішені два завдання;

11-20 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Недостатньо розкриті зміст теоретичного питання та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішене одне завдання, інші – частково;

1-10 балів – частково володіє навчальним матеріалом, відповіді загальні, допущено при цьому суттєві помилки. Частково вирішення завдання;

0 балів – не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичного питання та практичних завдань. Не вирішив завдання.

Перелік контрольних питань модуль №1 №2

1. Концепція проведення рятувальних робіт при ДТП. Принцип «Ключова фігура».
2. Концепція проведення рятувальних робіт при ДТП. Принцип комплексна безпека. Безпека місця пригоди.
3. Концепція проведення рятувальних робіт при ДТП. Принцип комплексна безпека. Безпека потерпілого.
4. Концепція проведення рятувальних робіт при ДТП. Принцип комплексна безпека. Безпека рятувальників.
5. Мета та задачі розвідки при ДТП.
6. Технологія проведення розвідки при ДТП.
7. Стабілізація медичного стану постраждалого.
8. Способи фіксації автомобіля
9. Вилучення постраждалого з пошкодженого автомобіля.
10. Безпека праці при проведенні рятувальних робіт при ДТП.
11. Загальний устрій та небезпека авіаційного транспорту
12. Інженерні заходи забезпечення безпеки пасажирів.
13. Організація спостереження за безпекою повітряного руху.
14. Сили та засоби які призначені для проведення рятувальних робіт при аваріях на авіаційному транспорті.
15. Організація аварійно-рятувальних робіт за межами аеропорту.
16. Організація аварійно-рятувальних робіт при аварійній посадці в аеропорту.
17. Організація аварійно-рятувальних робіт під час зльоту.
18. Оперативно-тактична характеристика рухомого складу.
19. Відбудовний поїзд. Призначення, склад, порядок застосування.
20. Пожежний поїзд. Призначення, склад, порядок застосування.
21. Початкові дії по ліквідації надзвичайної ситуації на залізничному транспорті.
22. Основні дії по ліквідації надзвичайної ситуації.

23. Управління силами та засобами при ліквідації залізничних аварій.
24. Тактика рятувальних робіт в пасажирських вагонах.
25. Тактика рятувальних робіт в вантажних вагонах.
26. Тактика рятувальних робіт при аваріях цистерн
27. Безпека праці при проведенні аварійно-рятувальних робіт на залізничному транспорті.

Перелік контрольних питань модуль №3-4

1. Зона хімічного зараження, утворення та характеристика.
2. Вертикальна стійкість атмосфери та її вплив на розміри зони хімічного зараження.
3. Прогнозування обстановки при аваріях с викидом НХР. Вихідні дані та припущення, методика прогнозування.
4. Основний зміст АРР при аваріях на хімічно-небезпечних об'єктах.
5. Способи локалізації зони НХР та ліквідація джерела забруднення.
6. Способи дегазації території, техніки та обладнання.
7. Види та склад санітарної обробки особового складу.
8. Безпека праці при ліквідації аварій з викидом НХР.
9. Засоби індивідуального захисту особового складу при ліквідації аварій з викидом НХР.
10. Надання невідкладної допомоги постраждалим при хімічних аваріях.
11. Характеристика обстановки, яка може скластися при аваріях на радіаційно-небезпечних об'єктах.
12. Вплив радіації на організм людини. Вимоги норм радіаційної безпеки до ведення робіт.
13. Засоби визначення радіації.
14. Підготовка рятувальних підрозділів до ліквідації аварій на радіаційно-небезпечних об'єктах. оснащення, підготовка особового складу, розробка оперативних документів.
15. Основний зміст АРР при аваріях на радіаційно-небезпечних об'єктах.
16. Безпека праці при проведенні рятувальних робіт в умовах радіації.

Перелік контрольних питань модуль №5

1. Склад та оснащення розрахунку неспеціалізованого (пожежно-рятувального) підрозділу до рятувальних робіт на воді.
2. Склад та оснащення розрахунку на плавзасобі.
3. Склад та оснащення підрозділу неспеціалізованих (пожежно-рятувальних) частин, призначеного до рятувальних робіт на воді.
4. Вимоги до плавучості та міцності індивідуальних засобів порятунку на воді.
5. Вимоги до плавзасобів, що використовуються при АРР на воді.
6. Засоби збереження тепла : гідрокостюми (комбінезони) “сухого” та “мокрого” типів.
7. Умови та способи використання рятувального кола, кінця Олександрова, підручних засобів.
8. Оснащення для порятунку на льоду : вимоги та параметри.

9. Правила обв'язування рятувальника для рятувальних робіт на воді.
10. Види та симптоми утоплень.
11. Реанімаційні заходи при утопленнях.
12. Переохолодження та реанімація при ньому.
13. Загальні відомості про землетруси
14. Можлива обстановка при землетрусах
15. Організація рятувальних робіт при землетрусах
16. Підготовка рятувальних підрозділів до дій в осередках ураження
17. Обстановка в районах затоплення та наслідки повеней
18. Організація аварійно-рятувальних робіт при ліквідації наслідків повеней
19. Заходи безпеки праці при веденні рятувальних робіт в умовах повеней

Формою підсумкового контролю

в 6 семестрі є іспит

в 7 семестрі є іспит

в 8 семестрі є диференційний залік.

Критерії виставлення оцінки за іспит (залік):

90-100 – балів в повному обсязі здобувач володіє навчальним матеріалом;

80-89 бали – достатньо повно володіє навчальним матеріалом;

65-79 балів – в цілому володіє навчальним матеріалом;

55-64 балів – не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом;

50-54 балів – частково володіє навчальним матеріалом;

35-49 балів – не володіє навчальним матеріалом.

Отримані здобувачем бали за накопичувальною 100-бальною шкалою оцінювання знань переводяться у національну шкалу та в рейтингову шкалу ЄКТС згідно з таблицею.

Таблиця відповідності результатів контролю знань за різними шкалами з навчальної дисципліни

Накопичувальна 100-бальна шкала	Рейтингова шкала ЄКТС	Національна шкала
90-100	A	відмінно
80-89	B	добре
65-79	C	
55-64	D	
50-54	E	задовільно
35-49	FX	незадовільно
1-34	F	

9. Політика викладання навчальної дисципліни

1. Активна участь в обговоренні навчальних питань, попередня підготовка до практичних занять за рекомендованою літературою, якісне і своєчасне виконання завдань.

2. Сумлінне виконання розкладу занять з навчальної дисципліни

(здобувачі вищої освіти, які запізнилися на заняття, до заняття не допускаються).

3. З навчальною метою під час заняття мобільними пристроями дозволяється користуватися тільки з дозволу викладача.

4. Здобувач вищої освіти має право дізнатися про свою кількість накопичених балів у викладача навчальної дисципліни та вести власний облік цих балів.

Розробники:

Доцент кафедри
пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт

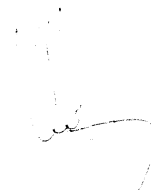
Вадим АВЕТИСЯН

Старший викладач кафедри
пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт

Костянтин ОСТАПОВ

Заступник начальника кафедри
пожежної тактики та
аварійно-рятувальних робіт

Ігор ГРИЦИНА